รายงานผลการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้ดำเนินโครงการบริหารจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โครงการดังกล่าว เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ชุมชนเจ้าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในการศึกษา รวบรวมองค์ความรู้ อนุรักษ์ สืบทอด และกำหนดแนวทางการบริหารจัดการมรดกของตนเอง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมให้คงอยู่และสามารถต่อยอดสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีรายละเอียดการมีส่วนร่วม ดังนี้

หัวข้อ	คำอธิบาย
๑. ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม	กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้เปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมผ่านการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การบริหารจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน" จำนวน ๑๒ ครั้ง/ปีงบประมาณ ในพื้นที่ชุมชนที่เป็นเจ้าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการอนุรักษ์ สืบทอด และต่อยอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของตนเองให้เกิดความยั่งยืน รวมถึงร่วมกำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่
๒. สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม	ผู้เข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ๒.๑ ชุมชนเจ้าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผู้สืบทอดภูมิปัญญาปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ เช่น ชุมชนชาวเพอรานากัน จังหวัดภูเก็ต กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อำเภอพบพระ จังหวัดตาก กลุ่มช่างทองช่างเงินโบราณ จังหวัดสุโขทัย ฯลฯ ๒.๒ ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการชุมชน เช่น คณะกรรมการและผู้นำชุมชนในพื้นที่ดอยตุง จังหวัดเชียงราย ผู้นำในชุมชนคีรีวงศ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒.๓ คณะสงฆ์และวัดซึ่งเป็นศูนย์กลางทางจิตวิญญาณของชุมชน เช่น เครือข่ายวัดในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ๒.๔ หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ๕ จังหวัดหลัก ๆ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดสุโขทัย จังหวัดภูเก็ต จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสตูล ๒.๕ ภาควิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ฯลฯ ๒.๖ ภาคเอกชนและภาคการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวและเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนพื้นที่ภูชี้ฟ้า

หัวข้อ	คำอธิบาย
	๒.๗ เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการสืบทอดองค์ความรู้ ทั้งนี้ การประชุมเชิงปฏิบัติการแต่ละครั้งมีผู้เข้าร่วมเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓๕ คน รวมผู้เข้าร่วมตลอดโครงการ ไม่น้อยกว่า ๔๒๐ คน และมีการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามความคิดเห็นควบคู่กับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสะท้อนมุมมอง ความต้องการ และข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละพื้นที่
๓. ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม	จากกระบวนการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ ๓.๑ ได้รับข้อมูล องค์ความรู้ และความคิดเห็นจากชุมชนเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๑๒ รายการ ได้แก่ (๑) ตำนานพระธาตุดอยตุง จังหวัดเชียงราย (๒) ผ้าทอใยกัญชงม้ง (๓) ผ้าทอกะเหรี่ยง (๔) ซิ่นตีนจก (๕) เครื่องทองและเงินโบราณ (๖) อาหารบาบ๋า (๗) ประเพณีลอยเรืออูรักลาโว้ย (๘) ภาษามอแกลน (๙) ผ้าบาติก (๑๐) ประเพณีแห่นางดาน (๑๑) เครื่องถมนคร (๑๒) เครื่องจักสานย่านลิเภา ๓.๒ ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอด และต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น <u>ตำนานพระธาตุดอยตุง จังหวัดเชียงราย</u> แนวทางการสืบทอด/ฟื้นฟู: บรรจุเนื้อหาตำนานลงใน "หลักสูตรท้องถิ่น" ของสถานศึกษาในพื้นที่ และปรับรูปแบบการนำเสนอให้เข้าใจง่ายขึ้น เช่น การทำแอนิเมชัน หรือบอร์ดเกม (Board Game) รวมถึงเร่งแปล คัมภีร์ใบลานอักษรธรรมล้านนาเป็นภาษาปัจจุบัน เพื่อป้องกันการสูญหาย <u>ผ้าทอกะเหรี่ยง</u> แนวทางการสืบทอด/ฟื้นฟู: เร่งจัดทำวิจัยเพื่อ "ถอดรหัสและบันทึกลวดลายผ้า" พร้อมแปลความหมายชื่อลายจากภาษากะเหรี่ยงเป็นภาษาไทยอย่างเป็นระบบ ตลอดจนพัฒนาผลิตภัณฑ์แฮนด์เมดรูปแบบร่วมสมัย (เช่น ย่ามประยุกต์ ผ้าพันคอ โทนสีพาสเทล) ควบคู่กับการจัดกิจกรรมเวิร์กชอป (DIY) ให้นักท่องเที่ยวได้ลองปักลูกเดือย ๓.๓ ชุมชนเกิดความตระหนักรู้ เห็นคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของตนเองมากยิ่งขึ้น ๓.๔ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคีเครือข่าย

หัวข้อ	คำอธิบาย
	๓.๕ ได้ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ SWOT เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและชุมชนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผ้าทอใยกัญชงม้ง (จังหวัดเชียงราย) จุดแข็ง (Strengths: S) • มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนมาก สะท้อนถึงประวัติศาสตร์การอพยพ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของชาติพันธุ์ม้งอย่างลึกซึ้ง • ชุมชนยังคงรักษากระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมครบวงจร ตั้งแต่การปลูกกัญชง การลอกเปลือกทำเส้นใย การทอด้วยมือ การย้อมสีธรรมชาติ และการเขียนเทียนที่เป็นเอกลักษณ์ จุดอ่อน (Weaknesses: W) • กระบวนการผลิตมีความซับซ้อน มีหลายขั้นตอน และใช้เวลานานมาก ทำให้กำลังการผลิตจริงมีจำกัด • สมาชิกและช่างฝีมือหลักส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ในขณะที่ทายาทหรือคนรุ่นใหม่ที่สนใจเข้ามาสืบทอดแบบดั้งเดิมยังมีจำนวนน้อย โอกาส (Opportunities: O) • ได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายหลายภาคส่วน เช่น กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูง, อบต. ในพื้นที่, ศูนย์ฝึกอาชีพ, ททท. และ อพท. • ทำเลที่ตั้งของชุมชนอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวหลักอย่าง "ภูชี้ฟ้า" ทำให้สามารถพัฒนาต่อยอดเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ (Workshop) ทำของที่ระลึก อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats: T) • เผชิญการแข่งขันสูงในตลาดผ้ากัญชง จากกลุ่มม้งในพื้นที่อื่น รวมถึงสินค้านำเข้าราคาถูกจากม้งจีนและม้งเวียดนาม • พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไปรวดเร็ว โดยต้องการสินค้าที่มีดีไซน์ร่วมสมัย เข้าถึงง่าย และราคาเหมาะสม หากชุมชนปรับตัวตามไม่ทัน องค์ความรู้ดั้งเดิมนี้อาจถูกลดบทบาทลง ๓.๖ เกิดข้อเสนอในการสร้างกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่และการบูรณาการองค์ความรู้ท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษาและกิจกรรมชุมชน เช่น การบรรจุในวิชาคหกรรมและการสอนทำอาหารในสถานศึกษา ตัวอย่างกรณีอาหารบาบ๋าภูเก็ต: บรรจุสูตรและการทำอาหารคาว-หวานและขนมมงคลบาบ๋าเข้าสู่หลักสูตรอาหารท้องถิ่นของสถานศึกษาในจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้ลูกหลานคนภูเก็ตรุ่นใหม่ทำอาหารดั้งเดิมเป็นและรักษามาตรฐานรสมือโบราณไว้

หัวข้อ	คำอธิบาย
๔. การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน	กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้นำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกระบวนการมีส่วนร่วมไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินงาน ดังนี้ ๔.๑ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำฐานข้อมูลและองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ถูกต้องและสะท้อนมุมมองของชุมชนเจ้าของมรดก ๔.๒ นำผลการวิเคราะห์ SWOT ไปใช้วางแผนการส่งเสริม อนุรักษ์ และพัฒนามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของแต่ละพื้นที่ เช่น กรณีผ้าทอใยกัญชงม้ง (จังหวัดเชียงราย) หน่วยงานสามารถนำข้อมูลนี้ไปทำแนวทางต่อยอด เช่น ให้ผู้สูงอายุทอผ้าดั้งเดิมเหมือนเดิม แต่ดึงเยาวชนมาช่วย ใช้ AI ออกแบบลายสากล นำไปขายนักท่องเที่ยวภูชี้ฟ้าและทำตลาดออนไลน์ เพื่อแก้จุดอ่อนเรื่องรายได้และดึงคนรุ่นใหม่กลับชุมชน ๔.๓ พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนและผู้สืบทอดภูมิปัญญารุ่นใหม่ ทั้งด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ การจัดการข้อมูล และการต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมสู่การสร้างอาชีพและรายได้ เช่น การเปลี่ยนผ่านสู่สื่อการเรียนรู้ร่วมสมัย (Gamification & Storytelling) ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาวัฒนธรรมที่ซับซ้อนให้กลายเป็นสื่อที่เด็กคุ้นเคย เช่น การจัดทำสื่อแอนิเมชัน บอร์ดเกม (Board Game) หรือการสร้างเนื้อหาเล่าเรื่องที่สนุกสนาน เพื่อดึงดูดเด็กยุคใหม่ที่คุ้นชินกับสื่อสังคมออนไลน์ ๔.๔ จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางขยายผลการบริหารจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินงานในพื้นที่อื่นต่อไป เช่น นโยบายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในระดับพื้นที่ (Cultural Cluster Model) <u>แนวทางต้นแบบ:</u> ขยายผลจากการทำงานแยกรายกลุ่มหรือรายชุมชนไปสู่การบูรณาการเครือข่ายผู้ประกอบการและหน่วยงานท้องถิ่นร่วมกันในรูปแบบ "คลัสเตอร์ (Cluster)" ระดับจังหวัด <u>ตัวอย่างเชิงนโยบาย:</u> จัดตั้งคลัสเตอร์ผ้าทอพื้นเมือง หรือคลัสเตอร์เครื่องเงินเครื่องทอง เพื่อสร้างระบบนิเวศเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกันในจังหวัด ช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองเชิงนโยบาย ขยายโอกาสการขยายช่องทางจัดจำหน่ายสู่กลุ่มลูกค้าระดับพรีเมียม (OTOP Premium) และป้องกันการลอกเลียนแบบทางการค้าผ่านการจดสิทธิบัตรชุมชนและการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ๔.๕ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคเอกชน เพื่อให้เกิดกลไกการขับเคลื่อนงานด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เช่น เครือข่ายความร่วมมือด้าน "การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย" เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ชุมชน ภาควิชาการ ภาคเอกชน เพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมเข้าถึงยาก มีราคาสูง หรือไม่ตรงกับความต้องการของตลาดสมัยใหม่

สรุปข้อมูลผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ
โครงการบริหารจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
โดยใช้ชุมชนเป็นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑) ตำนานพระธาตุดอยตุง

วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

ตำนานพระธาตุดอยตุงมีจุดแข็งจากความศักดิ์สิทธิ์ ศรัทธา ประเพณี และอัตลักษณ์เฉพาะของตำนาน ตุง และอักษรธรรมล้านนา อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านการจัดเก็บข้อมูล การรับรู้ของคนในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ โอกาสสำคัญคือ การใช้เครือข่ายวัด ชุมชน อบต. และหน่วยงานวัฒนธรรมในการพัฒนาองค์ความรู้และกิจกรรมร่วมสมัย เพื่อให้มรดกนี้ถ่ายทอดต่อไปได้อย่างยั่งยืน

๒) ผ้าทอใยกัญชงม้ง

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

ผ้าทอใยกัญชงม้งมีจุดแข็งจากอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ความดั้งเดิม และกระบวนการผลิตที่สะท้อนภูมิปัญญาชุมชนอย่างลึกซึ้ง แต่ยังมีข้อจำกัดด้านกำลังผลิต ผู้สืบทอด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับตลาด โอกาสสำคัญคือ การเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวภูชี้ฟ้า หน่วยงานสนับสนุน และช่องทางออนไลน์ ซึ่งควรใช้เป็นฐานในการถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน

๓) ผ้าทอกะเหรี่ยง

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

ผ้าทอกะเหรี่ยงมีศักยภาพสูงจากอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ การทอที่สืบทอดในครอบครัว การใช้สีธรรมชาติ และความเข้มแข็งของกลุ่มชุมชน อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านการบันทึกลวดลายและการปรับผลิตภัณฑ์ให้ตอบโจทย์ตลาดร่วมสมัย โอกาสสำคัญ คือ การเชื่อมโยงงานวิจัย หน่วยงานสนับสนุน และการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อสร้างการเรียนรู้ รายได้ และการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง

๔) ซิ่นตีนจก

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๙

ซิ่นตีนจกมีศักยภาพสูงจากอัตลักษณ์ลวดลาย เทคนิคจก และรากวัฒนธรรมไทพวนที่ชัดเจน แต่ยังเผชิญข้อจำกัดด้านผู้สืบทอด อายุของช่างทอ ต้นทุนเวลา และราคาสินค้า โอกาสสำคัญ คือ การเชื่อมโยงศูนย์เรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ และการออกแบบร่วมสมัย เพื่อทำให้ซิ่นตีนจกยังคงคุณค่าดั้งเดิมพร้อมเข้าถึงผู้บริโภครุ่นใหม่

๕) เครื่องทองและเงินโบราณ

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๙

เครื่องทองและเงินโบราณมีศักยภาพจากอัตลักษณ์ลวดลายสุโขทัย งานฝีมือ และคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สามารถต่อยอดเป็นแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ได้ อย่างไรก็ตาม รายการนี้เผชิญข้อจำกัดด้านผู้สืบทอดช่างสูงวัย ค่าตอบแทน และภาวะตลาดที่ได้รับผลกระทบจากราคาทองและเศรษฐกิจ จึงควรใช้จุดแข็งด้านเรื่องเล่าลวดลาย และแหล่งผลิตในพื้นที่ เป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มและดึงคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วม

๖) อาหารบาบ๋า

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๙

อาหารบาบ๋ามีศักยภาพสูงจากอัตลักษณ์รสชาติ ความหลากหลายของเมนู และความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ชุมชนชาวเพอรานากัน จังหวัดภูเก็ต อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต การลดลงของการถ่ายทอดในครอบครัว และการปรับรสชาติให้เข้ากับตลาดเป็นข้อจำกัดสำคัญ โอกาสในการพัฒนาอยู่ที่การจัดการองค์ความรู้ การสอนในสถานศึกษา การใช้ร้านอาหารและการท่องเที่ยวเป็นพื้นที่ถ่ายทอด เพื่อรักษามาตรฐานและคุณค่าดั้งเดิมให้คงอยู่

๗) ประเพณีลอยเรืออูรักลาโว้ย

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๙

ประเพณีลอยเรืออูรักลาโว้ย มีศักยภาพจากความเชื่อ พิธีกรรม และบทบาทในการเชื่อมโยงชุมชนชาวเลกับทะเล บรรพบุรุษ และเครือญาติ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ วัสดุประกอบพิธี และการถ่ายทอดคุณค่าทางจิตวิญญาณ โอกาสสำคัญ คือ การเชื่อมโยงชุมชนกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวัฒนธรรม เพื่อจัดการความรู้และสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่

๘) ภาษามอแกลน

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๙

ภาษามอแกลนมีศักยภาพจากการเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนชาติพันธุ์ มีผู้รู้ ผู้พูด และเครือข่ายที่พยายามฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านภาษาเขียน การถ่ายทอด และความกล้าใช้ภาษาของคนรุ่นใหม่ โอกาสสำคัญคือการเชื่อมโยงโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและทำให้ภาษามอแกลนดำรงอยู่ในชีวิตประจำวันต่อไป

๙) ผ้าบาติก

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๙

ผ้าบาติกคีรีวงศ์มีศักยภาพเด่นจากทรัพยากรธรรมชาติ สีเฉพาะถิ่น ลวดลายที่จำแนกได้ว่าเป็นของคีรีวงศ์ และการเป็นศูนย์เรียนรู้ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้จริง อย่างไรก็ตาม ยังต้องพัฒนาช่างตัดเย็บคุณภาพ การออกแบบ และการรักษามาตรฐานผลิตภัณฑ์ โอกาสสำคัญคือการเชื่อมโยงงานผ้ากับการท่องเที่ยว งานแฮนด์เมด และนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความยั่งยืนให้กับชุมชน

๑๐) ประเพณีแห่นางดาน

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๙

ประเพณีแห่นางดานมีศักยภาพจากรากประวัติศาสตร์เมืองนคร คติพราหมณ์ และการรื้อฟื้นจนกลายเป็น กิจกรรมสำคัญของจังหวัด โดยมีหน่วยงานท้องถิ่น การท่องเที่ยว และสถาบันนาฏศิลป์ร่วมขับเคลื่อน อย่างไรก็ตาม จุดท้าทาย คือ การทำให้เยาวชนและประชาชนเข้าใจมากกว่าการรับชมการแสดง จึงควรใช้เวทีประเพณีเป็นพื้นที่เรียนรู้ ประวัติศาสตร์ พิธีกรรม และอัตลักษณ์ของคนนครอย่างต่อเนื่อง

๑๑) เครื่องถมนคร

วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๙

เครื่องถมนครมีศักยภาพสำคัญจากความเป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิม องค์ความรู้เฉพาะทาง ครูช่าง และรากวัฒนธรรมของนครศรีธรรมราช อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดอยู่ที่ต้นทุนสูง ความยากของทักษะ และจำนวนผู้สืบทอดที่ยังไม่มาก โอกาสสำคัญ คือ การทำงานร่วมกับนักออกแบบ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานสนับสนุน เพื่อพัฒนาเครื่องถมให้ร่วมสมัย เข้าถึงผู้บริโภครุ่นใหม่ และยังคงคุณค่าดั้งเดิมไว้ได้

๑๒) เครื่องจักสานย่านลิเภา

วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๙

เครื่องจักสานย่านลิเภามีศักยภาพจากความประณีต อัตลักษณ์วัสดุธรรมชาติ และการสืบทอดของกลุ่มบ้านลิเพา ที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านระยะเวลาผลิต ทักษะช่าง วัตถุดิบ และต้นทุนวัสดุประกอบ โอกาสสำคัญ คือ การใช้การวิจัย การออกแบบ ทรัพย์สินทางปัญญา และช่องทางออนไลน์มาช่วยยกระดับคุณค่าและตลาดของผลิตภัณฑ์ให้ยั่งยืน

เผยแพร่ข่าวสารผ่านทางสื่อออนไลน์ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

Facebook กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

https://www.facebook.com/DCP.culture

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
22 เมษายน ·

✨ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม โดย นางสาวกิตติพร ใจบุญ ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญา ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ร่วมกับ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลุ่มมัดย้อมสีธรรมชาติบ้านคีรีวง องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช และเครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ "การบริหารจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน" รายการ "ผ้าบาติก" สาขางานช่างฝีมือดั้งเดิม เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2569 ณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผ้าบาติกคีรีวง คือ ภาพสะท้อนของชุมชนที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติ สีสันบนผืนผ้ามาจากพืชพรรณและทรัพยากรในท้องถิ่น แสดงให้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของคีรีวงในทุกเส้นใย และที่น่าภูมิใจ คือ ยังคงเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่มีทายาทช่างฝีมือสืบทอดงานนี้จากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่ต้องเร่งแก้ไข ได้แก่ การพัฒนาช่างฝีมือคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะเพียงพอที่จะรับไม้ต่อได้อย่างมั่นใจ

เวทีครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางที่น่าสนใจ โดยมองหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในฐานะ "เมือง Craft" แห่งการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ที่ทุกองค์ประกอบส่งเสริมกัน ทั้งอากาศบริสุทธิ์ อาหารจากธรรมชาติ และผ้าย้อมจากธรรมชาติ พร้อมกับข้อเสนอในการสร้างอัตลักษณ์ชุมชน ผ่านกิจกรรม Workshop และการสร้างค่านิยม "ผ้าบาติกผืนแรกของฉัน" เพื่อให้เยาวชนทุกคนได้สัมผัสและเป็นเจ้าของงานช่างของชุมชนตนเอง ควบคู่กับการต่อยอดด้านการออกแบบและการตลาดให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

เมื่อผ้าทุกผืนบอกเล่าเรื่องราวของชุมชน การสืบทอดงานช่างฝีมือดั้งเดิมผ่านกระบวนการผลิตผ้าบาติก จึงเป็นการรักษาวิถีชีวิตชุมชนและตัวตนของผู้คนให้คงอยู่ต่อไป

#กรมส่งเสริมวัฒนธรรม #มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม #intangibleculturalheritage #ICH #ผ้าบาติก #งานช่างฝีมือดั้งเดิม #คีรีวง #นครศรีธรรมราช ดูน้อยลง

